

Balácsa, római kori villagazdaság

3. útvonal:

Nemesvámos (Balácsa) – Nagyvázsony – Tapolca – Balatonederics

Veszprémtől néhány kilométerre, **Nemesvámos** határában, **Balácsapusztán** terül el a Dunántúl legnagyobb római korból származó villagazdasága. A II. században idetelepülő birtokos család az Itáliában honos gyakorlat szerint építette és díszítette a lakó- és gazdasági épületeket. A balácsai **Római Kori Villagazdaság és Romkert** fedett főépületében mozaikokat, falfestményeket, használati tárgyakat láthatunk. A birtokközpontban további épületek: lakóházak, fürdők, gazdasági épületek, temetkezési hely maradványait is feltárták. A villagazdaság minden év májusában megelevenedik, a Balácsa Ünnepi Órái program keretében történelmi szituációs játékok, római kenyérsütés idézik meg az ókori hagyományokat.

Tótvázsony római katolikus temetőjében nyugszik az utolsó bakonyi betyárként emlegetett Savanyó Jóska. A XIX. században a bakonyi betyárok híresek-hírhedtek voltak, a nép körében legendás történetek keringtek róluk.

A valaha Budáról Itáliába vezető út mentén, **Nagyvázsony** szívében emelkedik az egykori Vázsonykő vára, amelyet a Vázsonyi nemzetség a XIV. század végén építtetett. A külső tornyos vár legrégebbi része a lakótorny. A várat **Kinizsi várnak** is nevezzük, ugyanis a Vázsonyi család férfiágának kihalása után Mátyás király hadvezérének, Kinizsi Pálnak adományozta. A rendkívüli erejéről legendássá vált vitéz a várat palotával, kápolnával, védőművel egészítette ki. Az udvaron keresztül jutunk el a kápolnába, ahol Kinizsi Pál vörös márvány szarkofágjának fedelét láthatjuk. A későbbi tulajdonos **Zichy** család nem a várat, hanem a főút mellett, 1760 körül, barokk stílusban emelt, majd 1815-ben klasszicista stílusban részben átalakított *kastélyt* használta lakhelyül.

A vár közelében találjuk a *Postamúzeumot* és a *Szabadtéri Néprajzi Múzeumot*.

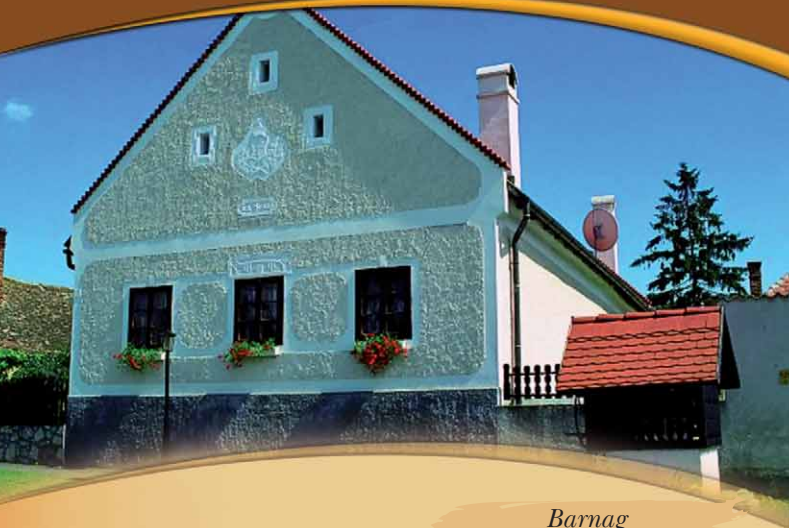
A Kinizsi utcában az 1700-as évek második felében épült barokk templomot, előtte egy Szentháromság szobrot láthatunk. A 65. számú épület falán márványtábla őrzi annak emlékét, hogy Csokonai Vitéz Mihály, a felvilágosodás költője hónapokig lakott itt, Édes Gergely református lelkész, költő vendégeként.

A Rákóczi utcai *gótikus plébániatemplomot* Kinizsi Pál építtette egy Árpád-kori templom falainak felhasználásával.

A várúr és hitvese, Magyar Benigna családi temetkezési helyeül is szolgált a település határában álló *pálos kolostor*. Az egyetlen magyar alapítású szerzetesrend kolostorának romjai ma is láthatók.

Nagyvázsony, Postamúzeum

Barnag

Nagyvázsony környékén, a főként német nemzetiségű **Barnag** és **Vöröstó** településeken elsősorban a *népi építézet* emlékei őrzik a múlt örökségét.

Utunk során a Művészetek Völgye településeit érintjük. **Vigántpetend** római katolikus temploma figyelemre méltó műemlék. 1760-ban, barokk stílusban épült, Fellner Jakab tervei alapján. **Kapolcs** a kulturális fesztivál szülőhelye és központja. Nyár közepén a településen és a környék falvaiban színházi és zenei előadások, kiállítások, iparművészeti vásárok kavaládja nyújt különleges élményt az idesereglő látogatóknak. A település két értékes műemléki templommal büszkélkedhet. A XVIII. századi *katolikus templom* gyönyörű freskóit az osztrák mester, Johann Cymbal festette. *Evangelikus templomát* egy XVII. századi bencés templom átépítésével alakították ki. A falu képe őrzi a hagyományos településszerkezetet, az itt élők hajdnavolt életére néhány ipari műemlék, malom, kovácsműhely, falumúzeum emlékeztet. **Taliándörög**d különleges népi műemléke a forrás fölé emelt *mosóház*. **Monostorapáti** 1759-ben épült barokk műemléki *temploma* komolyzenei koncertek helyszíne.

Hegyesd község a hegycsúcson álló *várról* kapta a nevét. A kialudt vulkáni kúp tetejére épült várát 1282-ben említik először. A török harcok idején jelentős szerepet töltött be a Balaton vidékének védelmében. A várrom tövéből csodálatos kilátás nyílik a Tapolcai-medencére, a környező hegyekre.

Tapolca város előtt fekszik **Diszel**. A település különleges látnivalója az *Első Magyar Látványtár*, melyet egy régi vízimalomból alakítottak ki. A kiállítóhelyen egyedi hangulatú időszakos bemutatók láthatók. A faluban az Eger-patak felett XVIII. századi eredetű kőhíd ível át.

Tapolca a Balaton-felvidék nyugati részén, a róla elnevezett medencében fekszik. A táj arculatát a Tapolcai-medencét körülölelő vulkáni tanúhegyek határozzák meg. A környék ősidők óta lakott hely volt. A rómaiak által kiépített út maradványait a Fő tér alatt találták meg. Később az avarok, szlávok lakhelye lett e tájék. A honfoglaló magyarok 900-ban telepedtek le a vidéken.

A város ősi magja a *Templom-dombon* tekinthető meg. A római katolikus templom előtt a középkori eredetű várkastély alapfalai láthatók, amelynek látványos része a hajdani kapu előtti farkasverem. A romkert szomszédságában, az egykori kántorlakásban alakították ki a *Városi Múzeumot*, amely a helyi ásatási emlékek mellett a Dunántúl legnagyobb padagógia-történeti gyűjteményét őrzi. Az *Iskolamúzeum* berendezett tanterme az 1900-as évek eleji tanítási órák hangulatát idézi.

A város romantikus, mediterrán hangulatot árasztó része a **Malom-tó**. A tó északnyugati sarkában áll a város szülőttének, a felvilágosodás nagy költőjének, Batsányi Jánosnak a szobra. A tó melletti sétányon a költő feleségének Baumberg Gabriellának állított emlék látható. Hamvaik a régi köztemetőben, a Kápolna mellett nyugszanak. A Kis-tónál álló XVIII. századi eredetű barokk Szentkút keretűl szolgál egy mai műalkotásnak, a festő Udvardy Erzsébet szép Madonnájának.

Vöröstó

Tapolca, tavasbarlang

Tapolca, Malom-tó

A Nagy-tó partján álló hajdani malom szállodaként működik, de oldalán a malomkerék ma is forog.

A *Batsányi utca* 12. sz. alatti házban márványtábla emlékeztet arra, hogy ebben a házban született a költő. Marton László szobrászművész szintén a város szülötte, kedves szívfolt Kis királylány című alkotása.

A *Fő tér* valaha a város piactere volt, legszebb díszé az 1757-ben állított *Szentháromság szobor*. A tér a XIX. század elején nyerte el mai arculatát, amikor a betelepült kereskedők átépítették a régi házakat.

A Közép-Európában egyedülálló látványosságot, a *Tavasbarlangot* 1903-ban, kútásás közben fedezték fel. A háromszintű barlangrendszer egy részét, mintegy 300 méteres szakaszt csónakkal járhatjuk körbe.

Hegymagas a Szent György-hegy középkori nevét őrzi. A 4-5 millió évvel ezelőtti vulkánkitörések idején alakultak ki a *bazaltorgonának* nevezett különleges természeti képződmények. A hegyen barokk és klasszicista *kápolnák*, *présházak* őrzik a szőlőművelés évszázados hagyományának emlékét. A település főterén figyelemre méltó XVIII. századi katolikus templom, előtte XIX. századi kőkereszt áll.

A Lesencéknek nevezett tájegység szőlőhegyei, festői fekvésű falvai, a népi építészet emlékei egyedi hangulatot árasztanak. **Lesencefalu** katolikus temploma a XV. században épült, az 1700-as években barokk stílusban átalakították. Különlegessége a vörös márványból készült főoltár. **Lesencetomaj** főteréről, kívülről csodálhatjuk meg az 1752-ben barokk stílusban épült Nedeczky-kastélyt. Parkjában két védett mamutfenyő

áll. **Nemesvita** templomáról már az 1300-as években említést tesznek. Mai, késő barokk formáját a XVIII. században nyerte el. A falu őrzi régi arculatát, kismesi lakóházai a XIX. századot idézik. A település fő vonzereje gyönyörű fekvése, a Balatonra és a Tapolcai-medencére nyíló csodás panoráma.

Balatonederics helyén már a rómaiak idején is település állt. A falu templomát a XII. században római kori maradványokon emelték, majd a XV. és a XIX. században átépítették. A Dunántúl egyik legjelentősebb cseppkőbarlangja, a *Csodabogyós-barlang* különlegesen szép természeti képződmény. (Engedéllyel látogatható.)

A község legismertebb nevezetessége az *Afrika Múzeum*, amely dr. Nagy Endre hagyatékát: afrikai néprajzi gyűjteményt, trófeákat őriz. A szafariparkban egzotikus állatok élnek természetes környezetben.

További információ:

Tourinform Veszprém, Tapolca

Szent György-hegy, pince

